

Przerys dekoracji miseczki brązowej z Hadżar El Beida. IV wiek n.e.
Rys. Katarzyna Molga, Marta Momot

Miseczka z fryzem żab na pąkach lotosu z „królewskiego kurhanu”

Misa brązowa dekorowana fryzem żab siedzących na pąkach lotosu znaleziona została w 2010 r. w tzw. „kurhanie królewskim” w Hadżar El Beida. Żaba jest w królestwie Meroe symbolem odrodzenia do życia wiecznego. W sposób oczywisty żaba związana jest z symboliką wody i dlatego garnkarze meroiccy często umieszczali jej wizerunek na pojemnikach na wodę. W grobach meroickich symbolicznie gasi pragnienie zmarłego, będąc religijnym spełnieniem nakazu troski o zmarłych.

Fryz złożony z wizerunków żab siedzących na pąkach lotosu, który zdobi miseczkę z Hadżar, każe w niej widzieć obiekt związany z ofiarą pogrzebową. W rejonie IV katarakty naczynia brązowe znajdowali tylko w kurhanach, których usytuowanie i rozmiary definiowały je jako grobowce wodzów plemiennych. Kurhan w Hadżar El Beida był największy z nich.

Nasza miseczka wykazuje największe podobieństwo do obiektu z kurhanu nr 6 z El Hobadzi (obecnie w Muzeum Narodowym w Chartumie). Druga analogia to meroicka miseczka znaleziona w Addi Gelemo w Etiopii, gdzie zapewne trafiła jako łup wojenny. Podobne przedmioty długo uważano za importy egipskie lub produkty lokalnych warsztatów meroickich z I-III w. n. e. Pogląd ten zburzyło znalezienie w 1987 roku zespołu mis brązowych w ogromnych kurhanach wodzowskich w El Hobadzi, ok. 500 km w górę Nilu od Hadżar El Beida. Według ich odkrywców pochodzą one z IV/V wieku i są dowodem na ciągłość meroickiej władzy królewskiej w dolinie środkowego Nilu.

Pod względem poziomu wykonania miseczka z Hadżar przewyższa inne podobne naczynia. Po poddaniu konserwacji to niewątpliwe arcydzieło metaloplastyki meroickiej z IV wieku n.e. będzie jednym z cenniejszych eksponatów nubijskich w posiadaniu Muzeum Narodowego w Warszawie.

Dr Bogdan Żurawski
Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej PAN

Sponsor główny

MK i DN Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Konimpex

Sponsor indywidualny
Hubert Kiersnowski